

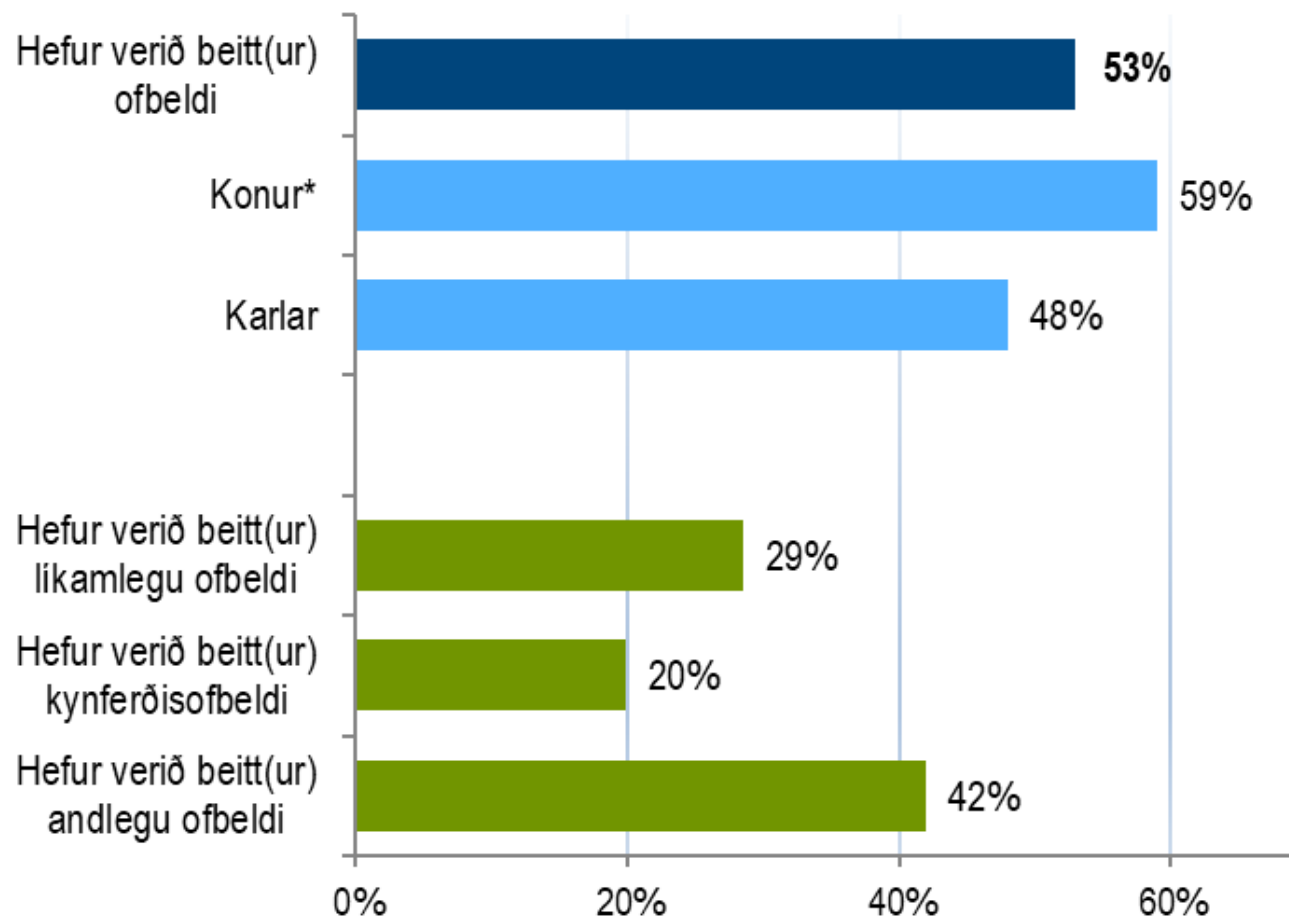
Samantekt úr íslenskum rannsóknum á ofbeldi gegn fötlðuðu fólki

Það sem við vitum um ofbeldi gegn fötluðu fólki á grunni íslenskra rannsókna

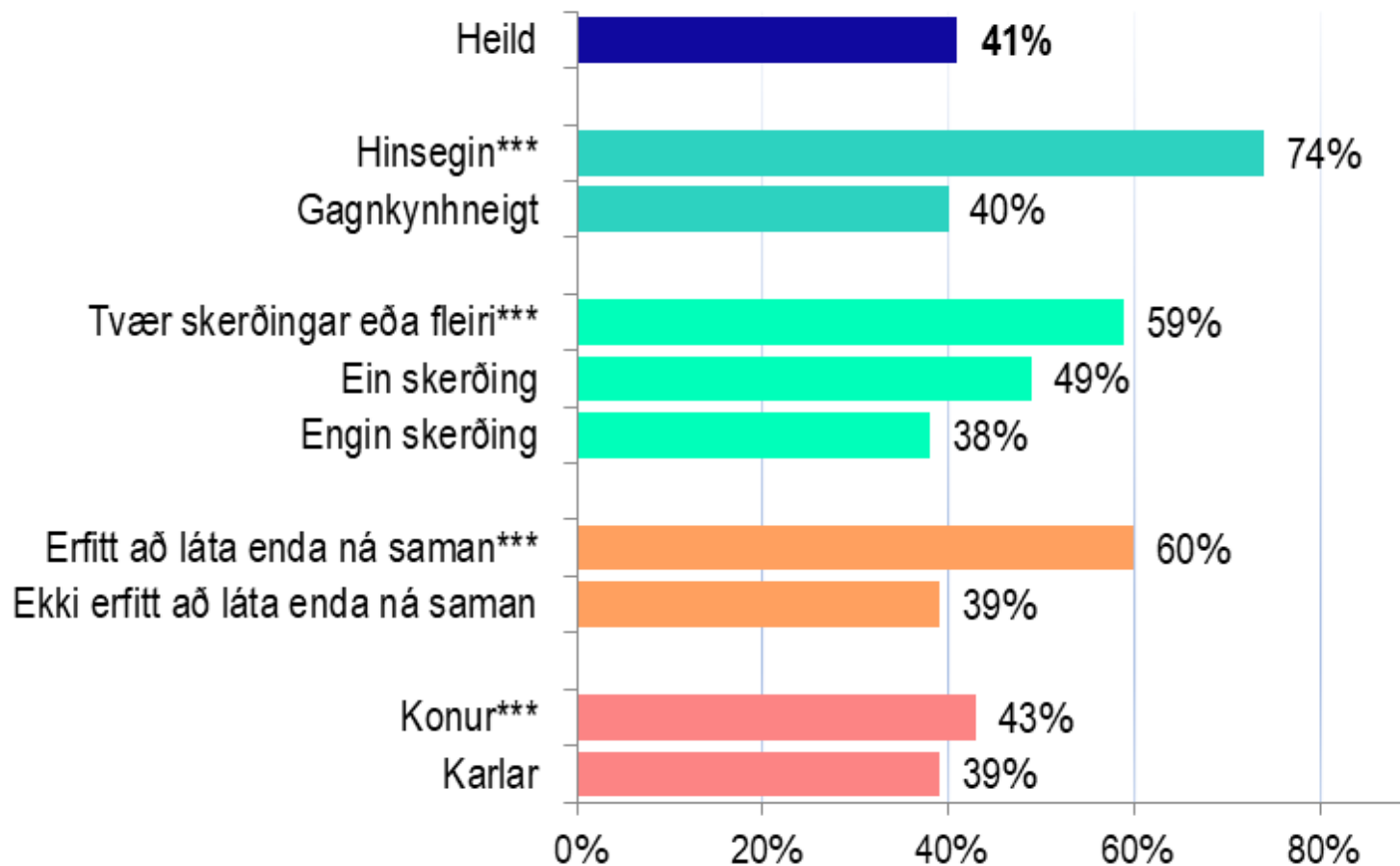
- Fatlað fólk frekar beitt ofbeldi en ófatlað fólk
 - Tengist þjónustu, jaðarsettri félagslegri stöðu
- Andlegt ofbeldi algengasta birtingamynd ofbeldis gegn fötluðu fólki
- Tölfræði breytileg – fer eftir rannsóknarsniði og aðferð
- Gerendur: makar, fjölskyldumeðlimir, þjónustuveitendur, vinir..
 - Valdaójafnvægi milli þolenda og gerenda
- Líklegri til að hafa reynslu af ofbeldi:
 - Fólk með geðsjúkdóma
 - Fólk með þroskahömlun
 - Fólk sem á erfitt með að láta enda ná saman
- Stuðningi ábótavant
- Mál ekki tilkynnt eða kærð
 - Tengist staðalmyndum, vanþekkingu og almennum fordómum um trúverðugleika fatlaðs fólks

Úrtak fatlaðs fólks, 2017

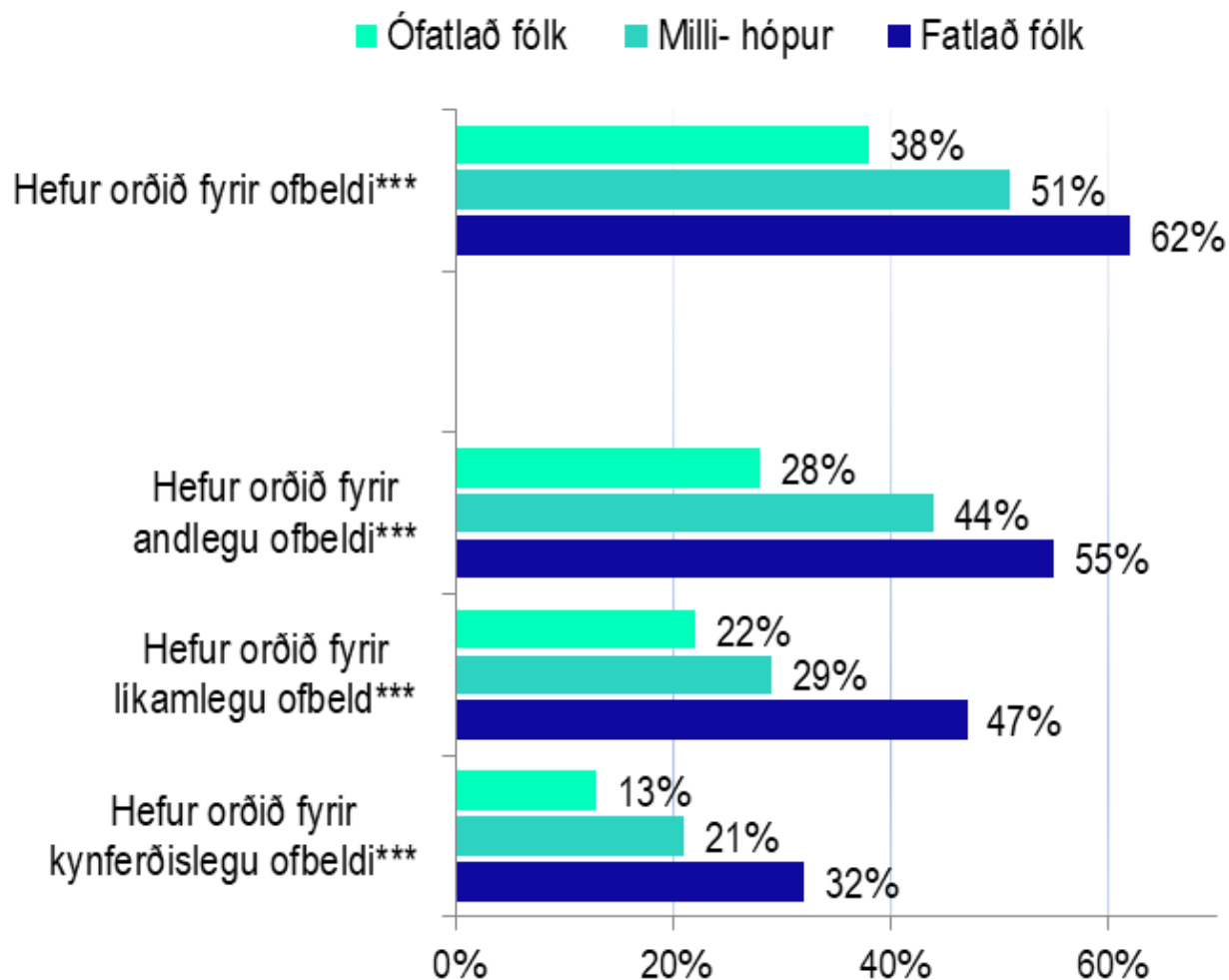
Chi-squared test used to test differences between groups * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Hefur orðið fyrir ofbeldi

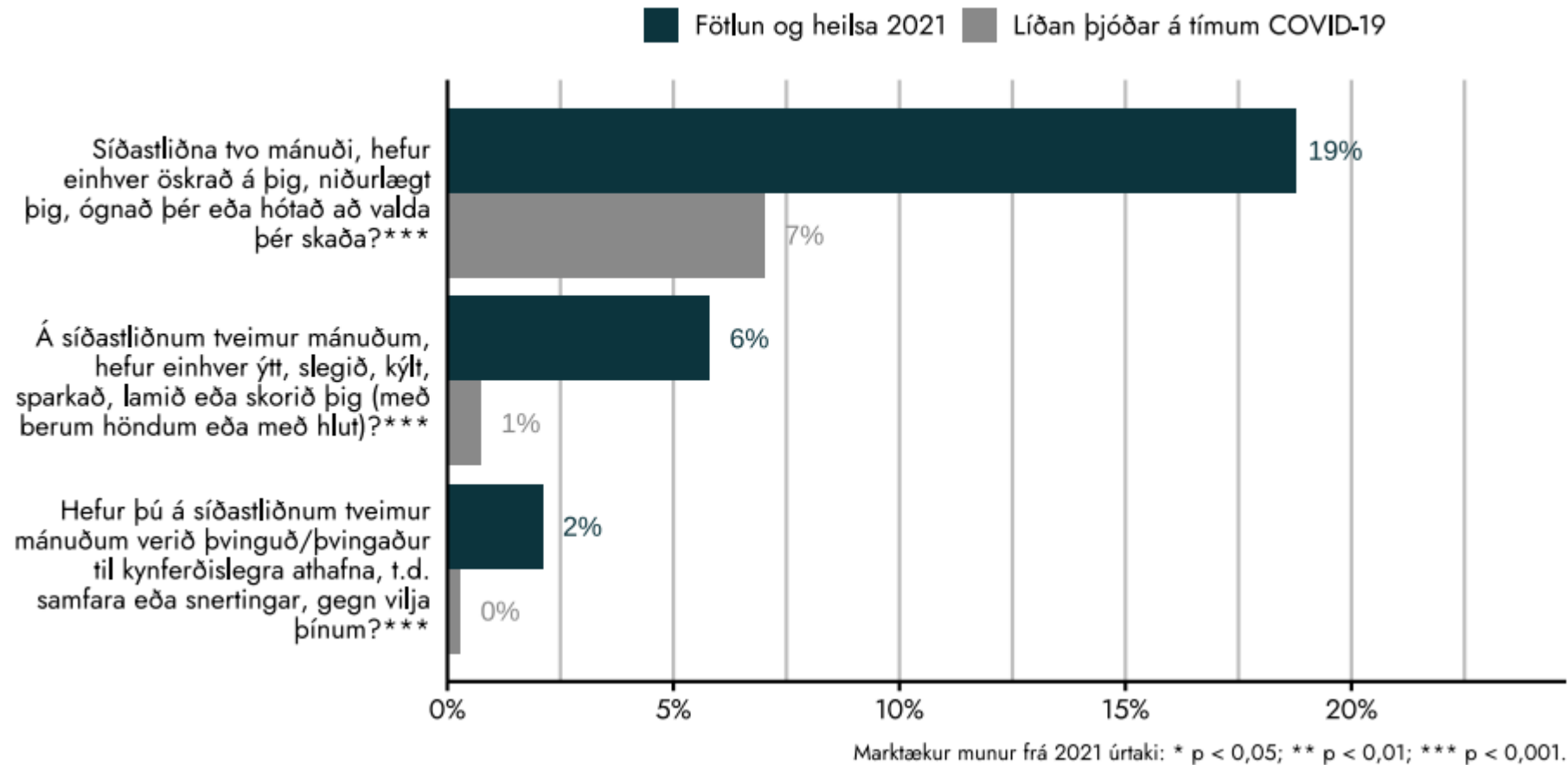
Chi-squared test used to test differences between groups *** $p < 0,001$.

Þjóðarúrtak, 2017

Chi-squared test used to test differences between groups * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$.

Samanburður úrtak fatlaðs fólks og þjóðarúrtak, 2021

Hvernig er ofbeldi skilgreint?

„Er þetta kynferðislegt, líkamlegt eða andlegt ofbeldi?“

...

Viðmælandi 1: Maður verður svona samdauna því að mæta alltaf hindrunum.

Viðmælandi 2: Ég held það. Ég held það líka. Því miður þá held ég að það sé sumar konur sem að hérna, sem fá ekki sjálfstraust og allt svolendið og finnst þær eiga þetta skilið.

Rannsakandi: Finnst þær eiga þetta skilið, já?

Viðmælandi 1: Ég var þannig sjálf sko þannig að. Þetta er svona, þess vegna er ég að segja þetta.

Tafla 34. Hefur þú upplifað að aðrir ráðskist með þig eða hafi sýnt þér reiði á síðustu tveimur mánuðum?

	Fjöldi	Hlutfall
Aldrei	256	 69%
Einu sinni	26	 7%
Nokkrum sinnum	65	 18%
Mörgum sinnum	22	 6%
Fjöldi	369	100%
Veit ekki	29	
Vil ekki svara	14	
Fjöldi alls	412	

Að lokum

- Mál eru ekki tekin alvarlega þegar konur segja frá - hindrar aðgengi að stuðningi.
- Stuðningi ábótavant –
 - Lítil þekking meðal fagfólks
 - Jafningjastuðningur fatlaðs fólks fær ekki nægan stuðning
- Rannsóknnum ábótavant –
 - Rannsóknir ekki grundaðar í reynslu jaðarsettra hópa – auka aðgengi fatlaðs fólks að þekkingarsköpun
 - Tryggja aðgengi fatlaðs fólks að könnunum, „þjóðarúrtak“
 - Skráning í gagnagrunnum lögreglu
- Viðkvæmni

Takk fyrir mig,
hsg@hi.is

Birna

- Með þroskahömlun
- Lögræðissvipt, og helstu ákvarðanir teknar af fjölskyldumeðlimum sem hún er í litlu sambandi við
- Ófrjósemisaðgerð gerð án hennar samþykki þegar hún var rúmlega tvítug
- Birnu gert að flytja í búsetukjarna í dreifbýli, gegn vilja hennar
- Vill flytja í þéttbýli, í félagslega íbúð en fær ekki stuðning til þess
- Beitt kynferðisofbeldi af starfsmanni búsetukjarna

Út af því að ég er ekki með sjálfræðið mitt og fjárræðið þá get ég ekki sótt um íbúð. Ekki nema að foreldrar mínir samþykki það. Og það verður náttúrulega aldrei samþykkt.

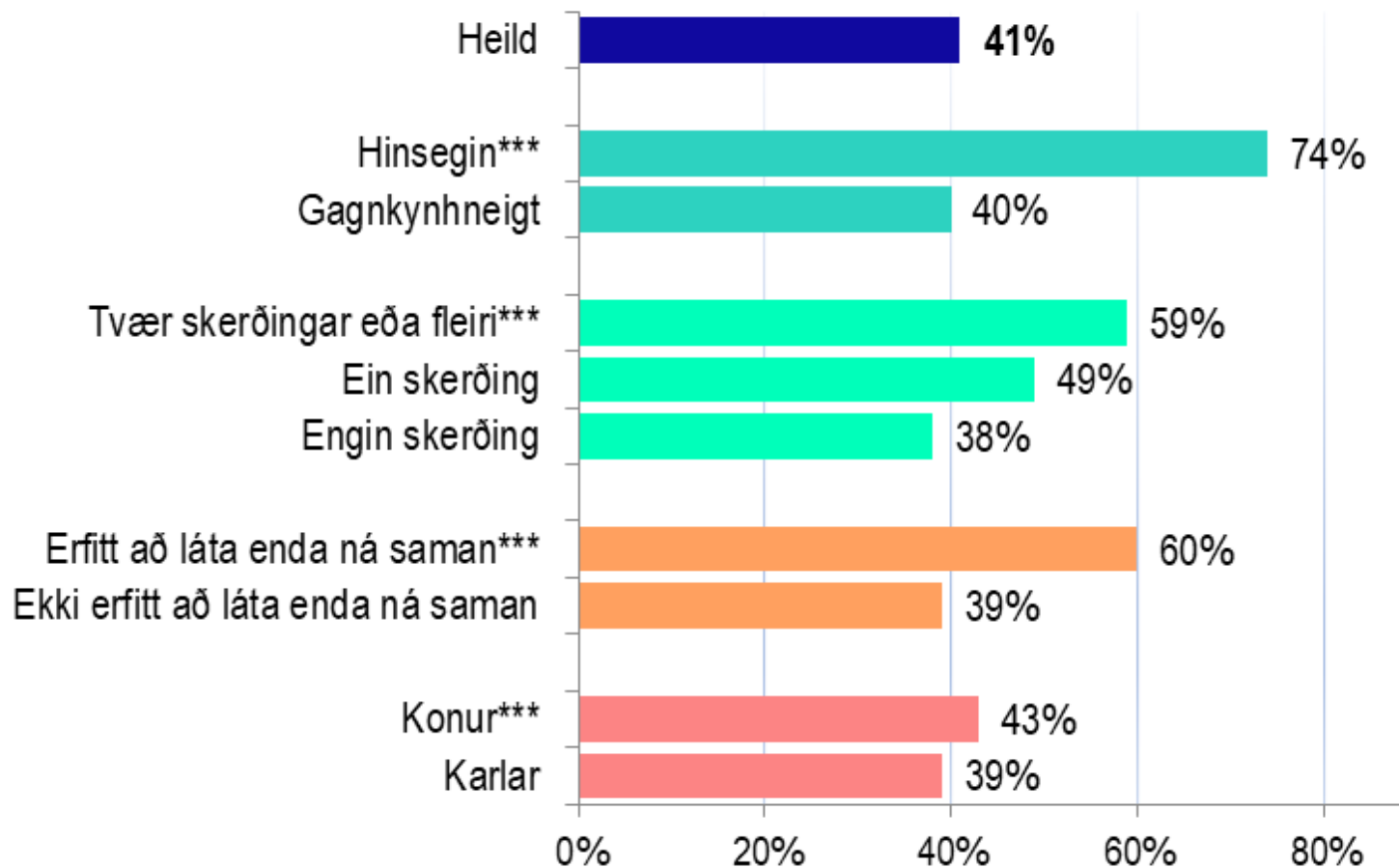
- Ofbeldi gegn fötluðum konum, skýrsla unnin fyrir Velferðarráðuneytið, 2013
- Ofbeldi gegn fötluðum konum og aðgengi þeirra að stuðningsúrræðum (Access to specialised victim support services for women with disabilities who have experienced violence), 2015
- Fötlun og heilsa, skýrsla unnin fyrir Velferðarráðuneytið 2017
- Könnun vegna framkvæmdaáætlunar í málefnum fatlaðs fólks, skýrsla unnin fyrir Velferðarráðuneytið, 2018
- Valdbeiting á vinnustöðum – Rannsóknir á algengi og eðli eineltis og áreitni á íslenskum vinnumarkaði , skýrsla unnin fyrir Velferðarráðuneytið, 2019
- Fötlun og heilsa í COVID-19, skýrsla unnin fyrir Velferðarráðuneytið 2021
- Through an Intersectional Lens: Prevalence of Violence Against Disabled Women in Iceland. *Violence Against Women*. (2023).
- Eliona Gjeczaj et al (2023) „We got lucky with the judge“ Access to justice for disabled women in Iceland
- Eliona Gjeczaj et al (2025) „Nobody will believe me“ Lack of reporting violence by disabled women

Viðmælandi: starfar í stuðningi við brotapolá

„Hún til dæmis á erfitt með að tjá sig, á erfitt með gang og hún missti liðveisluna sína, þannig að það var enginn sem fór með henni að kaupa, þú veist, það var enginn matur handa konunni. Þú veist, þannig að ég kom til hennar í viðtöl á föstudögum og átti að fara setjast niður með henni og hún átti ekki mat í ísskápnunum vegna þess að hún gat ekki farið út í búð að versla. Þú veist. Þannig að ef að manneskja getur ekki sinnt grunnþörfunum sínum, þá geturðu varla farið að tala um einhver svona mál við hana“

Heilsa og líðan Íslendinga, 2017

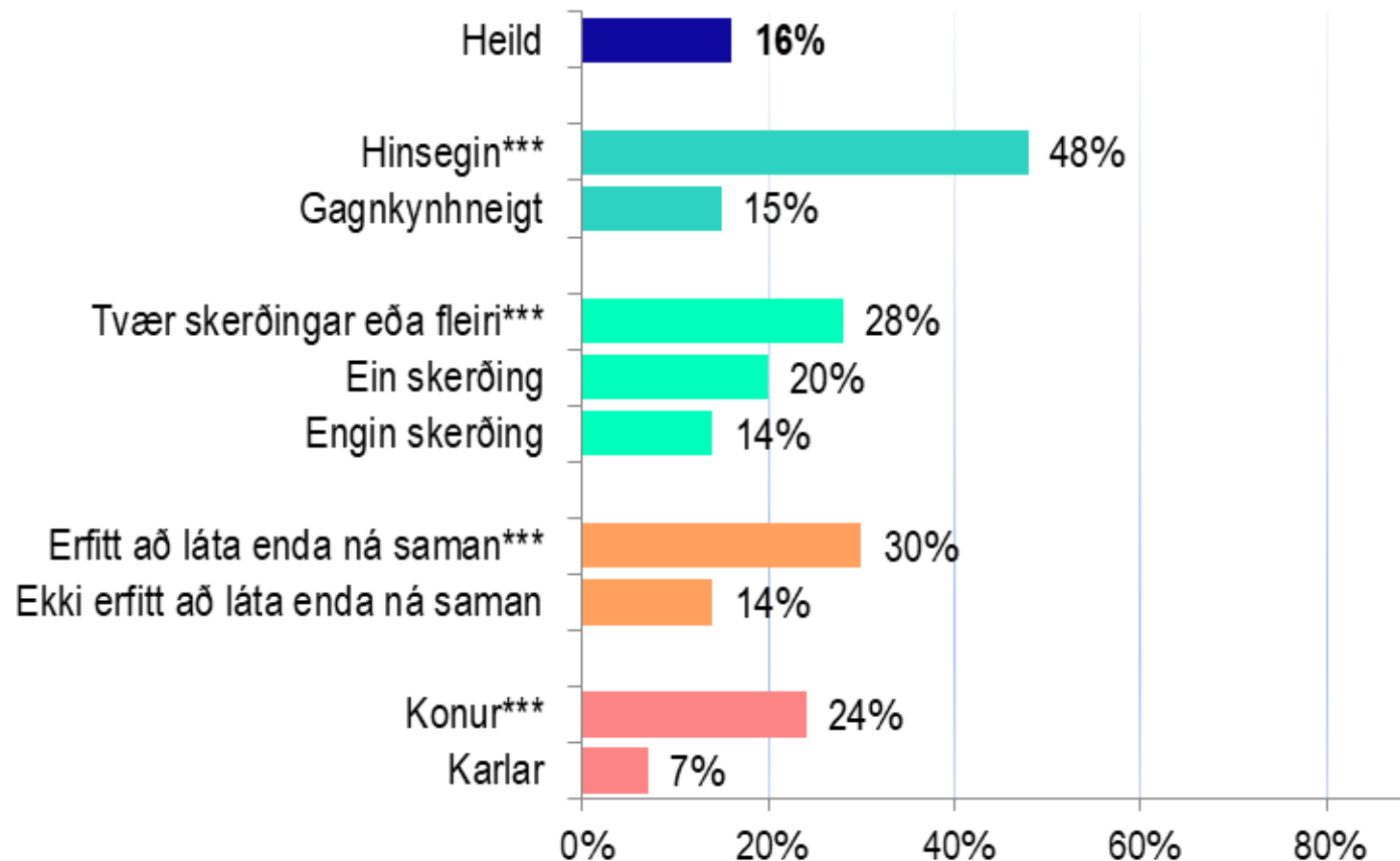
Hefur orðið fyrir ofbeldi

Chi-squared test used to test differences between groups *** $p < 0,001$.

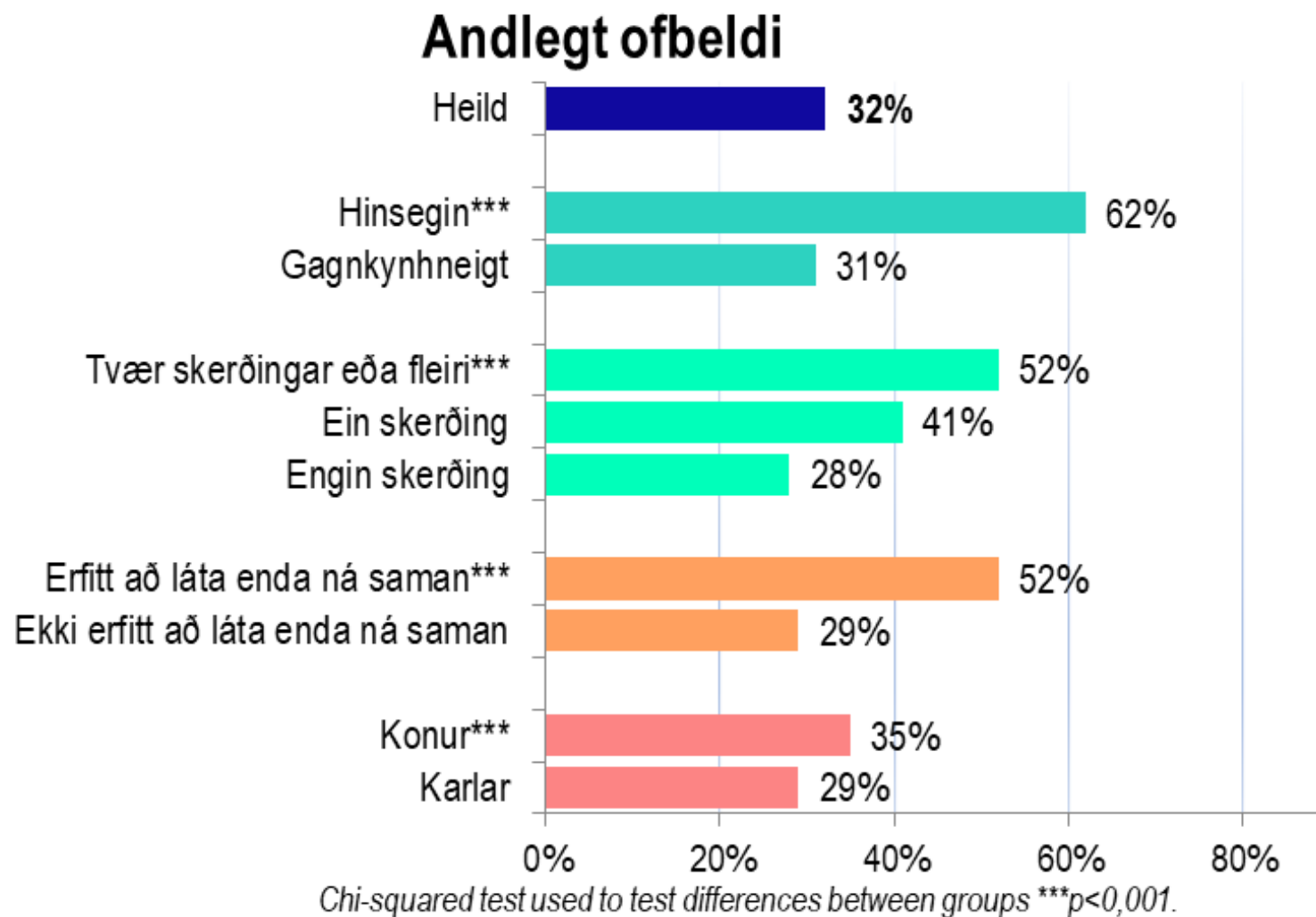
Heilsa og líðan Íslendinga, 2017

Kynferðislegt ofbeldi

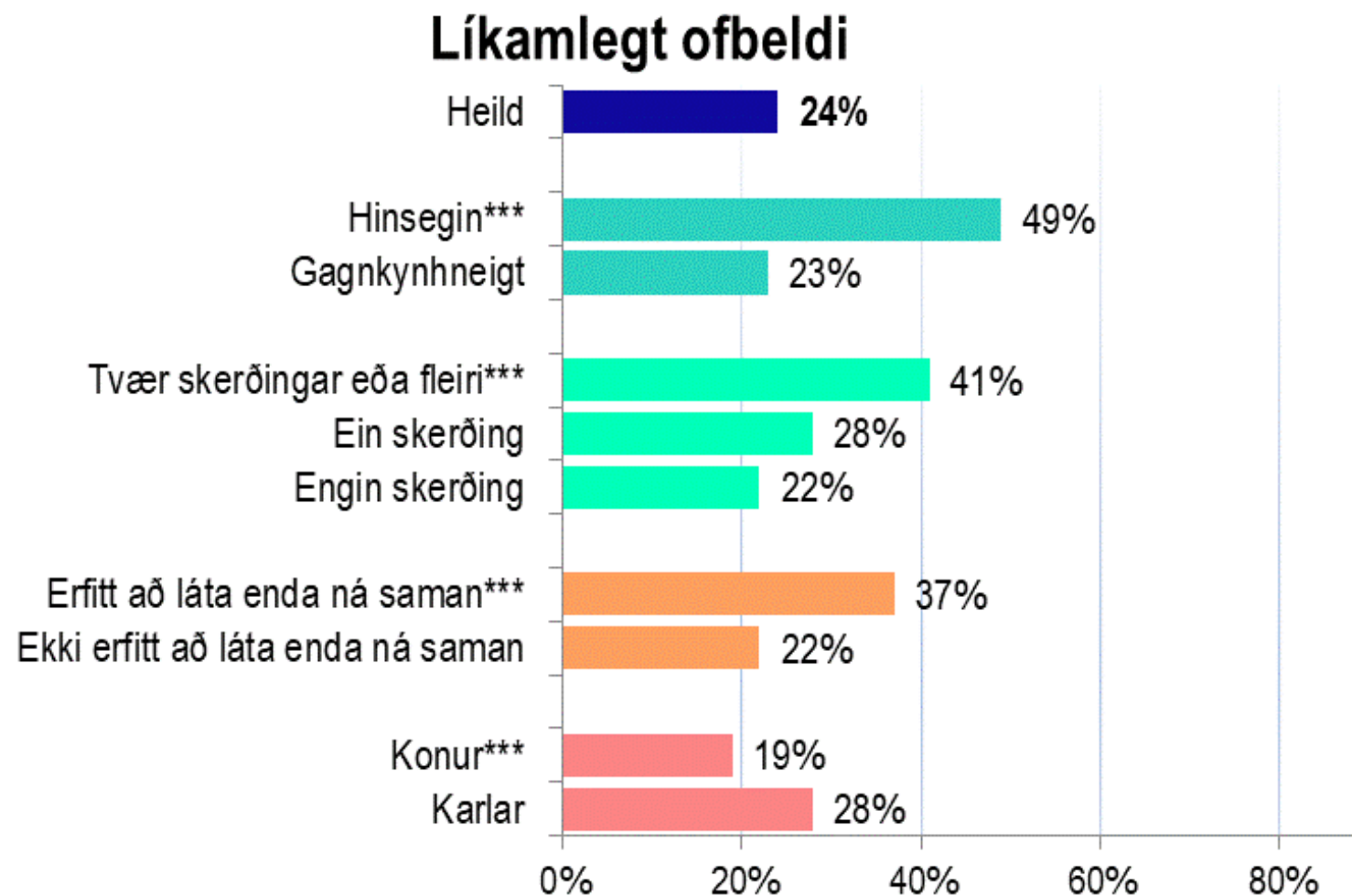

Chi-squared test used to test differences between groups *** $p < 0,001$.

Heilsa og líðan Íslendinga, 2017

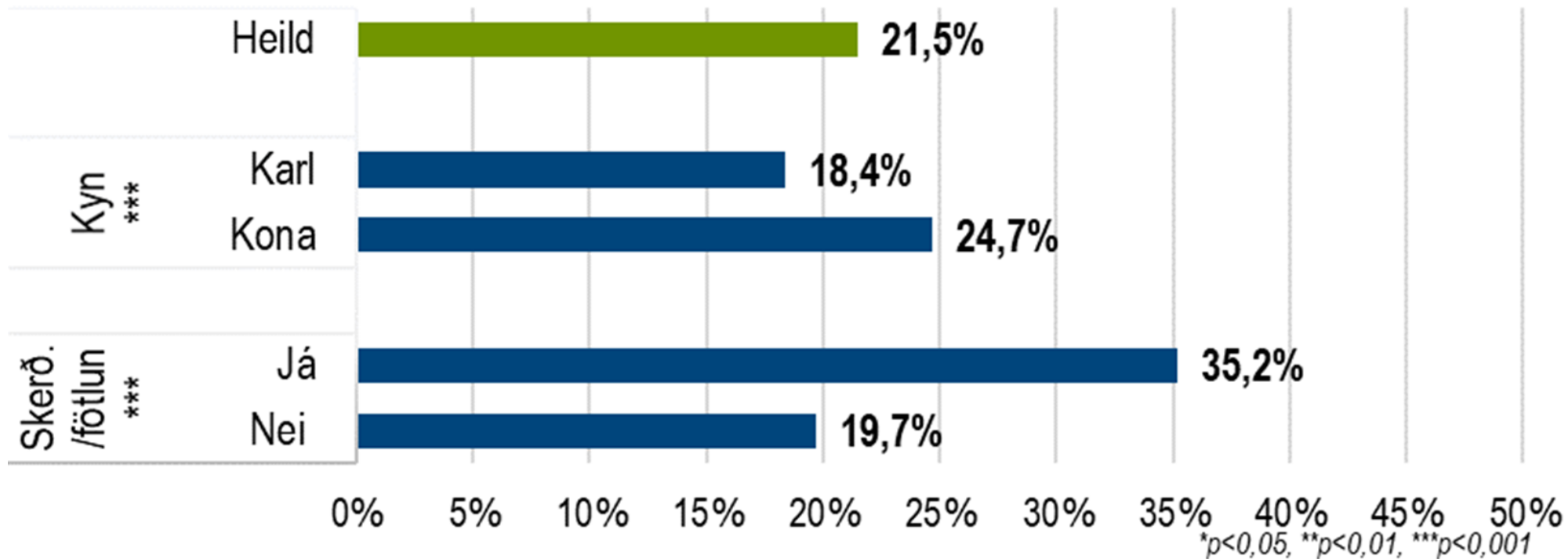

Heilsa og líðan Íslendinga, 2017

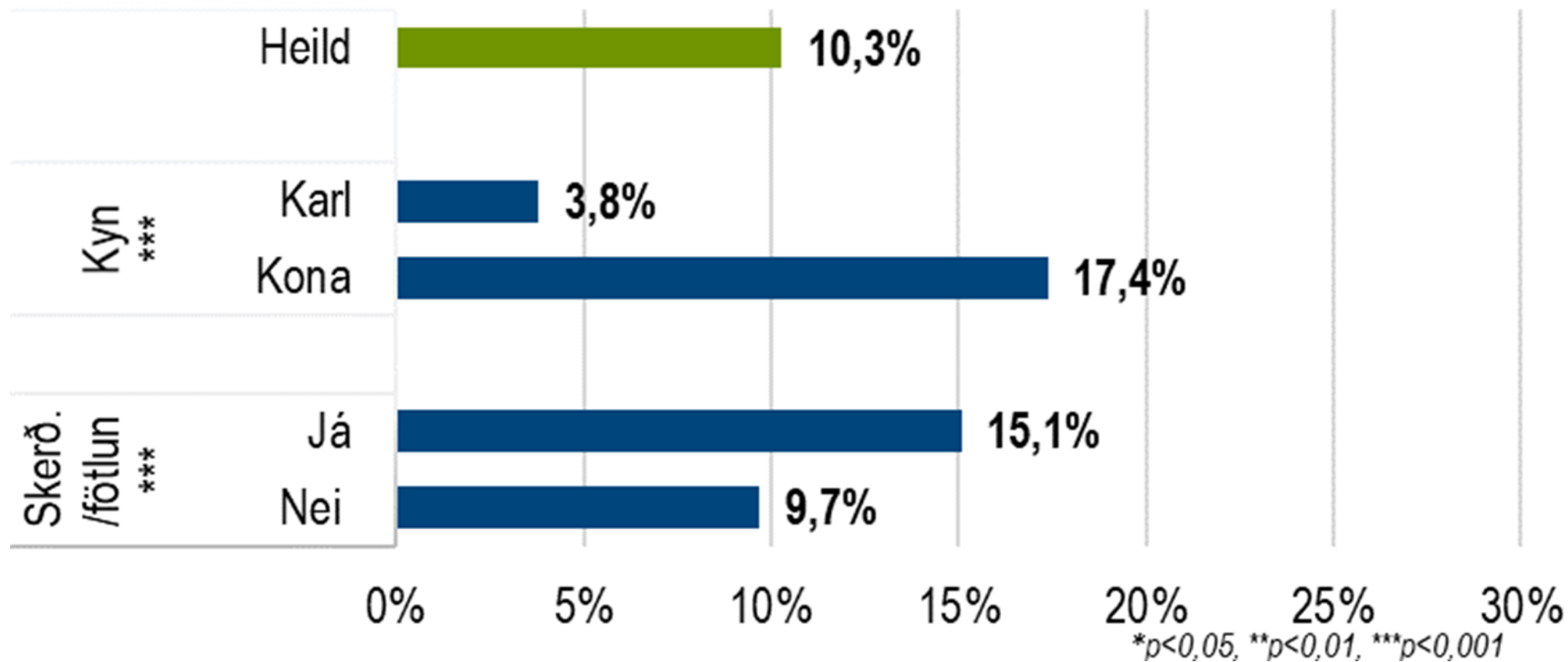
Chi-squared test used to test differences between groups *** $p < 0,001$.

Hefur þú einhvern tímann á þínum vinnuferli orðið fyrir einelti á vinnustað?

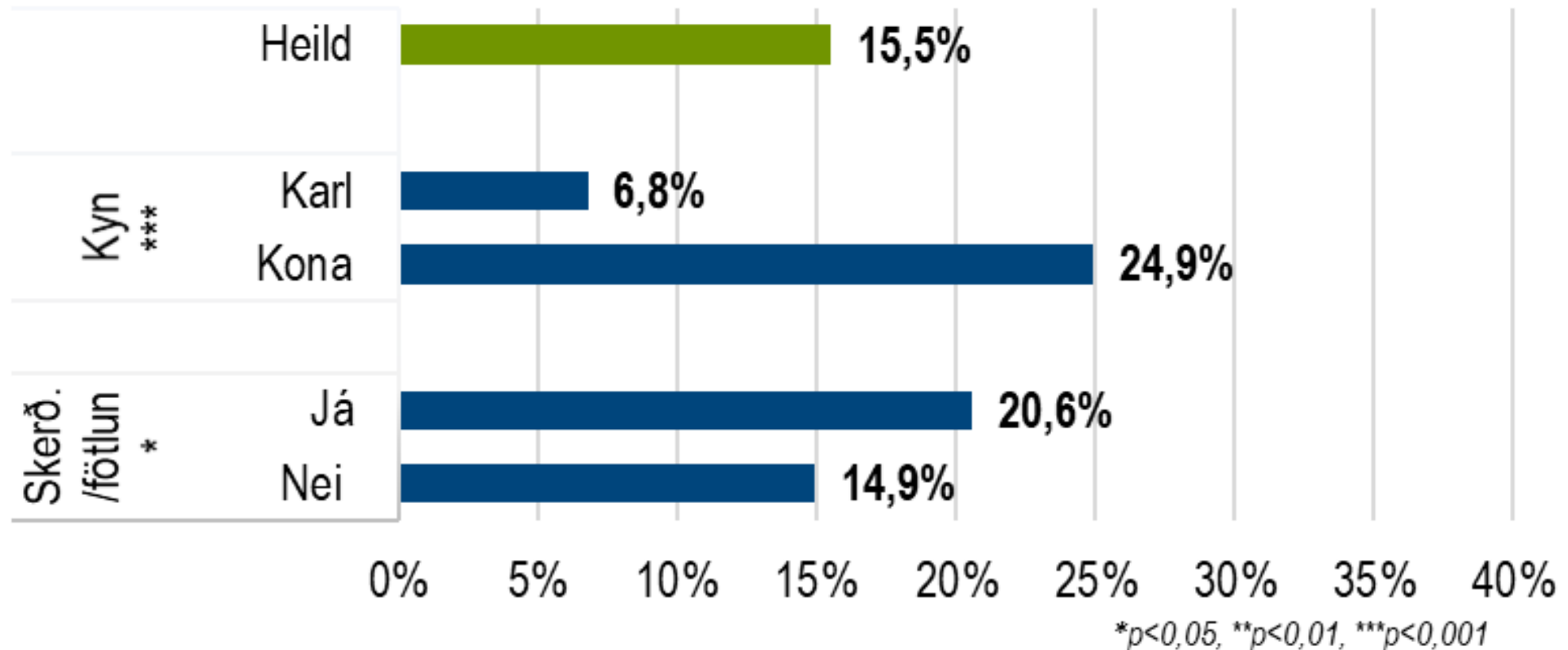

Valdbeiting á vinnustöðum – Rannsóknir á algengi og eðli eineltis og áreitni á íslenskum vinnumarkaði (2018)

Hefur þú einhvern tímann á þínum vinnuferli orðið fyrir kynbundinni áreitni á vinnustað?

Hefur þú einhvern tímann á þínum vinnuferli orðið fyrir kynferðislegri áreitni á vinnustað?

Valdbeiting á vinnustöðum – Rannsóknir á algengi og eðli eineltis og áreitni á íslenskum vinnumarkaði (2018)

Hefur þú oft, stundum, sjaldan eða aldrei upplifað áreitni eða fordóma annarra í þinn garð?

